

Martin Písařík: Přátele z amatérského divadla mám nadosmrti

Populární herec, známý jak z divadla, tak i z filmu a televize, a dokonce i z hudebních produkcí, Martin Písařík, se na Hronově objeví aspoň na otočku každoročně. Kromě toho, že zde pořádá autorské koncerty, zaskakuje často v inscenacích souboru RADAR, z něhož vzešel. I letos si v Hronově na záskok zahrál. S naším redaktorem si povídali nejen o amatérském divadle, ale také o volné noze a cestování

V loňském roce jsem sledoval tvůj cestovatelský seriál. Nestýská se ti po cestování?

Stýská se mi ve chvíli, kdy si sednu na motorku. Když na ní nejsem, tak zlenivím a z pohodlím a věnuji se jiným věcem. Ale když jedu na motorce, jako nyní na Hronov, najednou se mi to všechno vrátí. Jedu nějakou vesničkou a cítím, že někdo griluje maso; vzpomínám na Afriku, kde jsou podobné vůně na každém kroku.

Jak se ti podobné natáčení podařilo zorganizovat? Rozhodně to nemohla být jednoduchá věc.

Opravdu to bylo velmi složité. Ani ne tak samotná cesta, která trvala tři měsíce, jako rok a půl příprav před tím. Vytvořit námět, připravit trasu, vymyslet rozpočet, vše naplánovat, to bylo ještě složitější než odjet celou tu cestu. A pak trávit hodiny psaním voiceoverů, aby všechno mělo hlavu i patu. Naštěstí jsem na to nebyl samozřejmě sám. Všichni okolo mě dělali na to, aby seriál dobře dopadl.

Nepřišel jsi kvůli této práci o práci hereckou, v Čechách??

Přišel. A nejen o tu, kterou mám běžně nasmlouvanou – tedy například o dabingy. Divadelní představení jsem řešil částečně alternacemi. A když jsem se vrátil, zjistil jsem, že jsem nezvedl několik telefonních hovorů, které slibovaly nabídky práce. Přišel jsem tedy nejen o práci, kterou jsem měl, ale i o tu, kterou jsem potenciálně mohl získat.

A nějaká pracovní pozitiva tvoje cesta nepřinesla?

Samozřejmě, že ano. Cestování беру jako součást své práce. Když je člověk herec, tak tato cesta může být další možnost, jak něco předat a převyprávět. Jestli využívám jeviště, dabing, Bedekr nebo motorku, je tedy vlastně jedno. Cesta po Africe byla cennější o to, že jsme si ji připravovali sami, a mohl jsem se tak něco dalšího přiučit. Třeba se mi to někdy bude hodit.

Při každém dílu Po jedné stopě jsme se doma bavili o tom, zda máš básničky (Martin ilustroval svoji cestu v každém díle vtipnými verši) předpřipravené, nebo je vymýšlíš na místě. Jak to bylo?

Vznikaly na místě. A ta první úplně náhodně. Když jsme s Igorem vyrazili na první cestu do Iráku, tak jsem zjistil, že na rozdíl od Igora, který svět zná a ví, jak všechno funguje, a tudíž má vždy, co

Rozhovor s osobností

říci. Já jsem nevěděl, jakou budu mít roli. Z nedostatku nápadů jsem vymyslel básničku, kterou jsem natočil na kameru s tím, že se asi nepoužije. Nakonec se ten nápad zalíbil a udělali jsme z něj princip. Ušil jsem si tím na sebe bič. Často jsem pak na cestě v helmě za jízdy memoroval nějakou báseň, až jsem musel zastavit a hned si ji zapsat nebo zavolat kameramana, aby se to natočilo. Igor byl pak našťvaný, že na mě musí čekat.

Vaše motorky zůstaly v Nigérii, takže asi počítáte s pokračováním cesty.

Doufáme, že ano. Skončili jsme v Nigérii, kde zůstaly motorky i s doprovodným autem. Do Kamerunu jsme se nedostali kvůli válce. Na hranicích nás poslali zpátky. Mohli jsme pak jet jinudy nebo

se plavit přes moře, ale všechno bylo víceméně polobezpečné. Navíc už jsme neměli čas zjišťovat co a jak. Mysleli jsme, že se za tři měsíce vrátíme. To mělo být loni v červnu. Pak jsme měli jet letos v lednu, to se nepovedlo kvůli pandemii. Teď plánujeme, že bychom se mohli vrátit do Nigérie po Vánocích a cestu dokončit. Naším cílem bylo ukázat Afriku od Maroka do Kapského města – od severu na jih po západním pobřeží. Když všechno dobře půjde, leden a únor bychom měli být v Africe.

Co na tvé cestování říká partnerka a děti?

Když jsou děti malé, tak měsíc a půl každé etapy, které jsme jeli, je opravdu hodně. Moje partnerka Míša je v tomto ohledu skutečně trpělivá a vlastně mě podporuje. Připravoval jsem se dlouho a byl jsem nervózní, takže nakonec už byla unavená mými přípravami a chtěla, abych jel. Určitě měla nějaké obavy a má je i dál, to je přirozené. Ví však, že to není nějaký můj rozmar, ale práce. Věřím, že i kluci se na seriál za nějakou dobu podívají s větším zaujetím.

Kdybys měl agenty, asi by nebyli nadšeni tvou cestovatelskou aktivitou...

Ti by asi vůbec nevydělávali. Navíc jsme seriál dělali formou koprodukce a spoustu peněz si museli sehnat sami. Teď celý projekt zafinancovat bude ještě těžší.

Dost o cestování. Kde jsi v současné době v angažmá?

Jsem na volné noze, ale mám svá divadla, ve kterých mi je dobře. Hraju například na Fidlovačce, novou premiéru jsem udělal v Ungeltu, nějaké role mám v Hudebním divadle Karlín. Každé to divadlo má na mě úplně jiné nároky a to mě baví.

A divadlem se v současné době živíš?

Hrál jsem v nějakých seriálech, ale dobrovolně jsem odešel, abych se mohl věnovat víc divadlu. Také mě už lidé poznávali a říkali mi seriálovými jmény spíš než mým vlastním, což mi vadilo. Chtěl jsem, aby věděli, že jsem Písařík. Na chvíli jsem z toho kolotoče odešel a najednou je z té chvíle pár let. Takže se živím divadlem, ale k přežití mi pomáhá i hlas: dabingy, reklamy, audioknihy. Hodně mi hlas pomohl během lockdownu, kdy se nesmělo hrát.

Jezdíš ještě s kapelou?

Vydali jsme CD, jezdili jsme koncerty a vlastně pokračování na straně 2

Slovo na okraj

Největší chyba mého loňského roku

Když jsem byl loni nevěrný Jiráskovu Hronovu se svým civilním zaměstnáním, trochu těch výčitek mě přepadla. Obzvláště, když mi tu a tam od kamarádů přišla fotka z jejich pobytu s do větkem „Vidíš, taky ses mohl mít, kdybys jel.“

Naštěstí ta hloupá pauza trvala jen jeden rok. Udělal jsem chybu, vím to. A nemyslete si... To prázdné místo s rokem 2020 ve mně je a straší mě pořád. A dobře mi tak.

Navíc, když mi vše, co dělá Hronov Hronovem, naskočilo asi 10 vteřin poté, kdy jsem vystoupil z vlaku. Úsměvy, setkání, vzpomínky na to, co jsme v Hronově zažili a očekávání toho, co nás potká letos.

První srpnový týden je prostě stálce, která má mít své místo v kalendáři. Minimálně v tom mém a v diářích několika desítek těch, které tu roky potkávám.

Když se nás naše milá kolegyně Jana Soprová ptala, co si v Hronově nenecháme ujit, byl jsem stručný. Ten seznam, pokud bych chtěl být vyčerpávající, by měl mnoho položek. A některé se mi už splnily. Třeba pověstné Němcourovské anekdoty. Ani s tlačenkou jsem moc neotálal.

Chci ale ještě potkat hodně kamarádů, hledat je ve tmě v Tritonu. Chci ještě vidět hodně divadel, ze kterých číší radost z toho, že už zase můžeme. Chci se ráno proklínat za to, že jsem nešel spát třeba o hodinu dvě dříve, abych to hned nadcházející večer zase poněkud přetáhnul.

Jiráskův Hronov dokáže v krátkém čase poskytnout tak silný koncentrát emocí, zážitků, poučení i prostého tlachání, že mi trvá vždy několik dní, než jsem schopen se zapojit do „civilního“ života tam venku. Tenhle koktejl se mi zatím ani zdaleka neomrzela a věřím, že ani neomrzí. To prostě nejde. A ačkoliv odsud určitě pojedou unavený a zdrchaný, budu vědět, že když osud dá, budu zde zase za rok. Protože tenhle festival není nějaká událost, je to životní styl. A o něj se ani covidem, ani jinými okolnostmi nechci nechat připravit. A věřím, že ani vy ne, drazí čtenáři.

Tak si pojďme užívat. Hezké Hronování všem

Martin Rumler

Člověk vše snese, jenom ne mnoho šťastných dní. I štěstí stává se jednotvárným.

A. Jirásek

pokračování ze strany 1

šest let hráli jedno a to samé. Nikam to nevedlo. Dal jsem tedy hudebnímu projektu přestávku, a když začala první vlna pandemie, začal jsem hrát své písničky sám, například po domovech seniorů. Teď mám občas nějaké sólové hraní, ale hraní s kapelou už mi začíná chybět. Nevěřím svým písničkám natolik, aby utáhly celý koncert samy.

Letos na Hronově s kytarou nevystupuješ...

Loni byl zřejmě koncert tak úspěšný, že s tím už musím šetřit. Navíc žádné nové písničky nemám a hrál bych to samé. Bylo to super a moc mě to bavilo. Nezbáznit se a nepodělat z velkého pódia, když hraješ po Doktorovi PP, není žádná legrace. Atmosféra ale byla krásná. Nejhezčí koncert za velmi dlouhou dobu.

David Zelinka: V jedné chvíli se odehrává vše zároveň

Skupina Teď nádech a leť existuje od roku 2010. Tehdy ji založil David Zelinka s Karolínou Plachou jako nezávislé uskupení. Od začátku se tvorba ubírá směrem tzv. chudého, antropologického - tedy archetypálními podněty a vnímáním založeného - divadla. Takové nazýval Peter Brook svatým. Nevím, kolikrát byla skupina na JH, ale má za sebou řadu projektů, s nimiž navštívila i zahraniční akce (především v Polsku) a snad se všemi byla na Šrámkově Písku a minimálně se dvěma se probíjela i na JH (Bagdád, Kábul, Ar Raqqa, Maaran, JH 2015 a Slepice není pták, Ukrajina není cizina, JH 2016). Letos zde vystoupila s „ne-představením“, jak o své produkci píše Zelinka, Strategie růže. Vzhledem k tomu, že se naše včerejší povídání celé do Zpravodaje nevešlo a jelikož inscenace vzbudila rozporuplné ohlasy a mnozí se ptali „jak to autoři mysleli“, rozhodli jsme se další části rozhovoru publikovat dnes.

Co je pro vás divadlo a proč se jím zabýváte?

Pro mě je divadlo forma setkání, které může mít hlubší roviny, tedy kde se dá setkat s nějakou vnitřnější lidskou podstatou, než když si sednu s někým u čaje nebo u piva. Mohu při něm mluvit o věcech, o kterých se velmi těžko v normálním hovoru mluví. A to i tematicky, pokud se to téma podaří uchopit do nějaké - řekněme scénické nebo hodně otevřené - formy. Sám nevím, nakolik to, co děláme, je ještě divadlo. Ale když to tu formu má, tak se dají k tomu setkání přizvat i neznámí lidé a můžeme společně o těch tématech diskutovat, sdílet je, přemýšlet o nich. To je divadlo, které dělám a proč je dělám.

Často si vybíráte témata ze současných válečných konfliktů...

Dlouho jsem nevěděl, proč tomu tak je, co mě na těch místech tak přitahuje. Protože já naše divadlo nepovažuji za primárně politické. Hodně jsem

Letos jsi zaskakoval v představení divadla Radar. Co pro tebe vlastně znamená amatérské divadlo?

Naučilo mě poctivosti. Začali jsme hrát ve chvíli, kdy jsme si ještě platili členské příspěvky, kdy jsme byli v divadle dobrovolně a zdarma. V té době si nikdo nemohl říct: "Mám to zaplacené, tak to nějak odehraj." Já si to naštěstí nemusím říkat ani teď. Amatérské divadlo dělají lidé, které to baví. A i když je představení třeba nedokonalé, nemůže být špatné už jenom v tom, co všechno mu lidé dávají. Mně osobně amatérské divadlo přineslo do života spoustu přátel, které mám nadosmrti.

Honza Šoácha

o tom přemýšlel a dospěl jsem k tomu, že v našich inscenacích nejde ani tak o ta bolestivá místa, ani o reportáže nebo dokumenty, ale nás - nebo aspoň mě - ta místa zajímají proto, že tam vyvstávají na povrch silné životní situace a primární lidské myšlení a jednání, ať už negativní nebo pozitivní. Vyplouvají tam na povrch intenzivněji než kde jinde neobyčejně silné lidské potřeby jít a dívat se dopředu a reagovat na každou chvíli a situaci života. A to - tyto situace a lidské příběhy - jsou pro mě skutečným zrcadlem lidského života, inspirací nahlížet a zjišťovat, co to je lidství a kdo je člověk.

Takže nejde o ta místa, ale jde o to, že v těch místech se děje cosi, co mě - nás - fascinuje a kde se projevuje podstata člověka. Ujasňujeme si tam tak něco o sobě a poznáváme jeden druhého - tedy člověka - v jeho základní, primární podobě.

V inscenaci Strategie růže jste opustili zobrazování konkrétních míst a příběhů v nich, ale vy-

tváříte jakousi mozaiku lidských osudů. Jak jste k tomuto přístupu, k této formě dospěli?

Předchozí inscenace sice vycházely z konkrétních míst, ale původní motiv, proč jsme je volili, byl čistě osobní. V inscenaci **A lidé žijí. Abdul** (z roku 2018) to bylo téma odpuštění, nebo jak v Čečně říkají opuštění. Oni dospěli k tomu, že aby se dalo žít, tak se musí něco odhodit. Za každou cenu, i když to bolí. A to je obecně lidské. To, že se to téma objevilo v Čečně, to na tom není pro mě podstatné. Z Ukrajiny (**Slepice není pták, Ukrajina není cizina**, 2016) jsme si přinesli téma neustálého života, neustálého hledání a jítí dopředu. Ať se děje cokoliv, tak tam lidé žijí přítomností a radují se z toho, co se dá. Sbírají třeba jen kousičky radosti. Aby se dalo žít bez ohledu na to, že je válka, kterou se všechno bortí. Ukrajina jako konkrétní místo světa a konkrétního válečného konfliktu byla druhotná.

A v tomto projektu je to podobně. Možná je to pokus popsat chování a myšlení člověka ještě do větší hloubky. Nejde tedy o samotné příběhy, ale o myšlení a chování lidí.

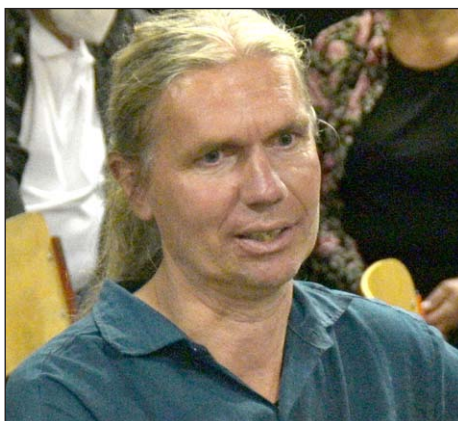
Jak jste příběhy volili? Kde jste je nacházeli?

Začalo to jako dílna, kde jsme pracovali se sebranými příběhy z různých oblastí a hledali jsme, jak je vyprávět. Vybíral jsem takové příběhy či jejich části, které pro mě osobně byly důležité, což byla někdy jedna věta nebo jeden motiv v dlouhém vyprávění. Bez ohledu, odkud jsou a z jaké doby.

Když jsme s vybranými pasážemi pak pracovali, tak naše osobní příběhy se objevily vlastně náhodně. Jednou před zkouškou začala Eliška vyprávět, jak kouřila před domem, přišla nějaká paní, evidentně bez domova, a Eliška najednou řekla, jestli ji má pozvat k sobě, že vlastně nechce a z mnoha důvodů nemůže, ale měla by a že my vlastně řešíme podobné příběhy a rozhodnutí. A já jí řekl: *To je skvělé, uložme to do našich příběhů. Tak jak nám to tady vyprávíš.* A stalo se. Najednou se před námi inscenace otevřela, viděli jsme, že tím získává další – a velmi podstatné – vrstvy. Každý si z nabídky vybral jiné příběhy, které se jej něčím dotkly a často v něm otvíraly jeho osobní témata, která pak sám přinášel a nabízel. A stále je do každého dalšího uvedení každý z aktérů vnáší, čímž se vzájemně i během představení překvapujeme.

Co chcete inscenací sdělit?

Dlouho jsme řešili, jestli má mít nějaký srozumitelný klíč a strukturu, jak ji vnímat a co v ní zdůrazňovat. Vysvětloval jsem ostatním, proč se vše říká souběžně, a vzpomínal, že hlavním motivem pro tuto formu byla pro mě Oděsa, kde zároveň byla zima a ležavo a kousek dál válka, vedle polo-rozbořený dům, který zapálila jedna válčící skupina a uhořelo tam spousta lidí, kus dál běloskvoucí pravoslavný kostel se zpěvy a třpytem zlata.... Fascinovalo mě to a zároveň děsilo, a já tehdy neuměl

pojmenovat proč, co se se mnou děje. Až během našeho hledání inscenačního tvaru jsem si uvědomil, že to byla a je ona pravda života, po které se ptám a kterou na svých cestách hledám. Hlubší pravda světa. V jedné chvíli se odehrává vše zároveň. A tak jsem do inscenace vkládal a zase odebíral válečné i biblické příběhy, a i ty naše, které jsou trochu zastřešující a vysvětlující, i když jsou jedny z mnoha.

Dosud jste ji hráli výhradně venku. Zde to bylo poprvé uvnitř. Jak volíte typ prostoru, co všechno byste v tomto ohledu chtěli vyzkoušet?

My nechceme divadelní, nebo přesněji jasně divadelně definovatelný prostor. Chceme, aby se tato produkce odehrávala v místě, kde prvotně nemá být divadlo. Kdybychom vystoupili na divadelní scéně, tak bychom naše hraní a sezení diváků uspořádali tak, abychom je „rozházeli“ po celé ploše. Aby to bylo o tom, že se lidi potkají. Když ne jinde, tedy v divadelním prostoru, ale ne v divadle. To, že jsme dosud hráli v různých – především venkovních – prostředích, bylo dáno epidemií. Když se nedalo hrát uvnitř, tak venkovní prostory pomohly, že mohli přijít diváci. Teď už můžou jít i dovnitř, tak jsme to zkusili i uvnitř.

Někteří lidé projektu vyčítají, že nevědí, co od nich chcete...

Já bych byl rád, aby si každý během představení dělal a myslel o něm, co chce. Nechci do toho vstupovat. Chci mluvit o konkrétních lidech, aby se jejich příběhy vnášely do naší reality. Aby to nebylo mlčení. To jsme napsali i do programu: *Když se o někom nemluví, tak to vypadá, že neexistuje nebo neexistoval, což je vlastně jeho zavržení.*

Pro mě je každé naše představení jakýsi – řekněme – obřad. Když se o lidech mluví, když se vyjevují jejich příběhy, tak jsou oživeni, zpřítomněni. Jsou uvedeni do našeho veřejného prostoru. Chci, aby lidé věděli, že svět je větší než jen ten tady u nás. Mou snahou je mluvit o světě ve větším celku, a to tak, aby to bylo pokud možno lidské, a ne politické. A budu to dělat, ať se nám to jakkoli daří, nebo ne. To je můj cíl.

Vladimír Hulec

Ring volný

Jinak bych tu ani nebyl

aneb

Co se mi stalo zásluhou představení Strategie Růže

Můj otec se narodil v roce 1898. Jako voják prožil a přežil dvě světové války. Jinak bych tu ani nebyl, jsem ročník 1948.

Mnohokrát jsem se otce ptal, jaké to bylo na italské a ruské frontě v těch letech 1916 a 1917, nebo za války proti Hitlerovi. Nikdy jsem nedostal žádnou odpověď. Zeptal jsem se strýce, otcova staršího bratra. Řekl mi: „Kdybys prožil to, co musel prožít on, možná bys také o tom nechtěl mluvit. Možná bys raději na všechno zapomněl.“

Na co táta nezapomněl, to byla skutečnost, že já se ptal a on mlčel. Dnes vím, proč mlčel. Několik dní před svou smrtí mi řekl: „Pořád ses ptal. To bylo dobře. Až na tu válku, první i druhou. Nechtěl jsem o tom mluvit, nechtěl jsem popisovat ty hrůzy, kvůli kterým jsem už nikdy nemohl pořádně spát.“ Táta zemřel v prosinci 1967.

Vrátil se v sobotu 31. 7. 2021 v 17 hodin. Nečekaně za mnou přišel do hronovské Myšárny v průběhu představení **Strategie růže**. Přišel v podobě několika vyprávěčů popisujících hrůzy války. Dnes už jsem tam neposlouchal ty děsivé zážitky jako třináctiletý až šestnáctiletý kluk. Už jsem toho slyšel, viděl a zažil dost. A přesto mě ty osobní příběhy zasáhly a dojaly. Nevím například, zdali někdy zapomenou na matku malého Hasana, které její syn říká *teto*, protože tak je to bezpečnější. A na všechny ty ostatní, skrze které se mnou mluvil můj táta. Ten, který dnes už určitě ví, že právě o těch věcech, které dělají lidem ze života peklo, se má a musí mluvit. Jinak se totiž budou stále opakovat.

Někdo mi večer po tom představení říkal, co blbnu s tím svým tátou. A že ti herci mluvili tak potichu, že je občas neslyšel, a že se vzájemně rušili, a co tam měly znamenat ty zpěvy. Řekl jsem mu: „Ale jistě, že to můžeš trhat na kousky. Samozřejmě, nebylo to dokonalé. Ale jestli tě z toho, co se odehrálo v sále, nic, vůbec nic nepoznamenalo tak, že ven jsi vyšel jiný, než kým jsi byl, když jsi přišel, kecáš. Natolik tě zase znám. Máš problém? Tak si běž někde zaspívat.“

Táto, táto, díky že jsi přišel.

Ladislav Vrchovský

Inzerát

Divadlo V.A.D. hledá sympatickou herečku pro roli mladé včelařky. Kontakt na www.divadlo-vad.cz, nebo na FB

Autorské ohlédnutí

Při zkoušení dojde k významnému dotvoření

Rozhovor s autorem Kazimírem Lupincem / Janem Červeným.

Jsou mezi vámi včelaři?

Já jsem včelař a jsem zapisovatelem v kladenské organizaci. A tak jsem měl nutkání přenést některé dramatické momenty z toho, co jsem zažil, na scénu.

Nebylo tedy třeba studovat terminologii...

To je to nejmenší!

Určitě zaznělo, že je to podobné jako Společenstvo vlastníků?

Je to něčím podobné, ale naše hra vznikla bez této inspirace. Často zjišťujeme, že ty dramatické cesty jsou dost paralelní.

Pokud jde o autorství, vždy je tam přiznán podíl všem – v tomto případě Kazimír Lupinec s dopomocí přátel. Jak tedy text a inscenace vzniká?

Vzniká to většinou tak, že já přinesu nějaký základ a při zkoušení dojde k významnému dotvoření. U této hry to bylo ještě speciálně víc než jindy, Konzultoval jsem s kolegy i nějaké dějové věci. Takže se dá říci, že tuto hru jsme tvořili do značné míry společně.

Vždycky píšete pro konkrétní osoby, které máte k dispozici?

Ano. Je výhoda, když člověk má představu, kdo dané role bude hrát a jde to daleko líp.

Kolikrát jste už hráli?

Zprovoznilí jsme to před koronou, premiéra byla před rokem a půl a vzhledem k situaci jsme zatím hráli asi desetkrát, hlavně na festivalech.

Ještě k včelám. Slyšela jsem, že včely jsou údajně jakýmsi předvojem, který signalizuje, jak to se světem jde z kopce.

Je fakt, že teď jsou včely dost závislé na tom lidském konání a na určité ochraně. Otázka je, jestli to do tohoto bodu muselo dospět a co by se stalo, kdyby se včely nechaly svému osudu. Myslím, že by přežila tak desetina, ale třeba by byly zase odolnější. Ale nikdo asi nemá nervy to vyzkoušet.

Chystáte něco nového?

To jste na nás rychlá. My vyprodujíme autorskou věc tak jednou za dva tři roky a prokládáme to

Divadlo V.A.D., Kladno Úl

Včelařův rok

Kladenský V.A.D. je soubor renomovaný, takže každé jeho vystoupení na Jiráskově Hronově vzbuzuje vysoká očekávání. Někdy – jako v případě někdejších Upokojenek – jsou ještě překonána, jindy – jako v případě letošního včelařského opusu Úl – téměř naplněna.

Celá inscenace má takové kvality, že kdyby jich dosahovalo leckteré z jiných představení hronovského programu, psala bych právě oslavný paján.

Ústřední kvalitou je herectví bez výjimky celého obsazení a vzájemná souhra kladenských. Ať jde o podehrávajícího Jana Červeného se smyslem pro přesný timing a gestický komentář, absolutní přetělesnění Jiřího Suka, nebo plastický projev Emy Spurné, která dokázala působit přirozeně a uvěřitelně i v tak herecky náročném úkolu, jakým je emocionální výbuch. Všichni pak skvěle drží svoje charaktery, i když nejsou zrovna v prvním plánu a divácká pozornost je směřována jinak. Je radost užívat si průběžné jednání všech těch nesourodých figurek.

Kolektivní režie pak dosvědčuje bohatou zkušenost s komediálním žánrem. Komika vzniká až z vtipných kontrastů, jako hned na začátku, kdy se Parkinsonem sužovaný děda Jařela šourá kolem svazového transparentu s entuziastickým dvojverším „Jako včela chopí se díla / v svorné práci naše síla!“, nebo v přesně budovaných gazích, situačních i slovních. Pracuje se se zklamaným očekáváním jako v situaci pohřbu, kde se ukáže, že neumřel staříček Jařela, jak divák z předcházejících nárazů oprávněně čeká. Dobře fungují taky ironické mizanscénické komentáře k textu – třeba ten, když se všichni včelaři-trubci rojí kolem krásné

Klára –, stejně jako pointování jednotlivých scén. Snad jen ty časté přestavby mohly být trochu svižnější (a třeba jako ve včelím úlu činnější?).

Inscenace skvěle funguje na úrovni scén, s celkovou kompozicí je to podle mě problematictější. Snad třetinu hry zabere expozice, kdy se představují jednotliví členové svazu. Toto panoptikum roztodivných figurek a zasazení děje na schůzi ve mně bohužel vzbudilo dojem, že se bude jednat o hru typu Havelkova Společenstva vlastníků, kdy je jedna nepovedená domovní schůze modelovým obrazem neutěšeného stavu naší společnosti a kdy se postavy, zprvu zachovávající dekorum, postupně „odkopávají“ a odhalují svoji malost a omezenost. Záhy se ale ukáže, že toto není ambice textu. Žádná jiná nosná dějová linie ovšem není dostatečně silná, aby se stala

hnacím motorem příběhu. Postavám chybí dominantní dramatická situace, která by je nutila jednat, a dění na scéně se tak chvílemi „vleče“. Dominantním není ani boj mezi včelaři-zastánci moderních bio-eko- postupů či klasických chovatelů, mezi konzervativci a příznivci moderních technologií, stejně ani boj o nově přichozí mladou a víc než pohlednou „včelí královnu“. Otázka moru je taky jen jednou z dějových linek. Ve výsledku se tedy spíše než o pevně budované pravidelné drama jedná o scénické lepoporelo, sled obrazů ze života chovatelů včel. K dobré zábavě mi to rozhodně stačilo, ale přesto si myslím, že nápad, zvolené prostředí a autorské schopnosti Jana Červeného měly potenciál ještě větší.

Jitka Šotkovská

Recenze

Trubčí shromaždiště, aneb Problém s matkou

Divadelní soubor V.A.D. Kladno je návštěvníkům Jiráskova Hronova důvěrně známý, neboť své inscenace zde prezentuje poměrně často, což dokazuje, že kladenský soubor patří k největším stálícím v amatérském (či spíše nezávislém?) divadle a je zárukou divadelních kvalit. Zejména v oblasti autorského divadla a divadla komediálního (ale nejen). Novinka Úl z pera Kazimíra Lupince, čili vedoucího souboru a režiséra inscenace Jana Červeného, je ukázkovou prací, ze které je patrné, v čem je soubor silný – originální autorský text s ambicí o přesahu, kolektivní souhra v jednom typu humoru či komediální stylizace, naplnění osobité poetiky od všech členů souboru, záliba v nadsázce i absurditách, úspornost či minimalismus ve volbě a způsobu užití jevištních prostředků.

Jak přiznává sám autor hry Úl, při jejím psaní se inspiroval na schůzích základní organizace Českého svazu včelařů na Kladně, jejímž je nejen členem, ale také zapisovatelem. Po mnoho let sbíral materiál, než se rozhodnul toto prostředí a skutečné příběhy (v uměleckém posunu) divadelně zpracovat. Správně vycítil vděčnou komediálnost tohoto prostředí i širší možnosti témat s ním souvisejících – a pokouší se skrze včelaře a jejich svět vyprávět i šířeji o naší společnosti (například problematika dotací a jejich zneužívání – drobné české podvůdky ad.). Díky autorově osobní zkušenosti se včelařstvím je vše ve hře z odborného hlediska přesné, co se týká faktografie, včelařských postupů, včelařských pomůcek atd. A jeho vylíčení jednotlivých postav působí autenticky – což samozřejmě podporují jednotlivé herecké výkony; a je pozoruhodné, že se takového efektu daří docílit i skrze místy velmi silnou groteskní stylizaci některých z nich. Včelařské schůze se v inscenaci opakují (v ději vždy po čtvrt roce) a jsou tak dramatickými pasážemi, ze kterých se pak rozehrávají dílčí komediální situace, rozvíjejí se vztahy a konflikty. Autor tak přesně naplňuje i podtitul své hry „včelařské divadelní rondo“. Tím je dramatický systém hry Úl trochu odlišný od hry Jiřího Havelky *Společenstvo vlastníků*, v níž se u jednoho stolu schází po celou dobu. Přesto si určitých podobností nelze nevšimnout a je nutné to i zmínit, neboť v obou případech se jedná o suverénní fenomény současného divadla, které vycházejí z principu schůzování.

Rovněž velmi dobře vychází propojení společenství včelařů a samotných včelstev, v organizaci jejich života, parafrázování mužského a ženského světa, respektive světa trubců a včelí královny – včelí matky. Takovou matku – po-

kladnici Květu – mají i včelaři mezi sebou, je jejich stálicí do chvíle, než se objeví nová členka ZO Klára, která přináší novou krev, nové pohledy například na financování spolku. Dochází k přirozené obměně, samozřejmě za četných konfliktů, tak jako se obměňují matky ve včelstvech („má problém s matkou“, později „má problém s dcerou“). Autor si komediálně pohrává i s tématem sexismu, ve více rovinách. Vkusně až poeticky i dojemně, když staří trubci – staří včelaři mohou na Kláře oči nechat a chtějí jí se vším pomoci a „stará matka“ Květa běsní. Ale příroda je neúprosná pro všechny stejně (a téma cykličnosti a proměny podtrhuje i to, že děj se odehrává během jednoho roku). Mezi včelaři je i včelař mladý a ten již včelaří moderními způsoby, což mladé a pokrokové královny přitahuje... Ženský element se postupně proje-

vuje jako rozhodující, oproti výchozí situaci, kdy se sejdou ke schůzování především muži – ti však řeší drobnosti

a stále dokola ty stejné, jejich repetice funguje jako citlivá parodie. Příkladem může být včelař, který vždy s velkými gesty přichází s nutností včelstva léčit a zničit roztoče. Ano, každý zde má svoje hlavní téma, svůj úkol ve společenství. Ale skutečně podstatné záležitosti pak řeší zmíněné ženy. A pak třetí ženská postava – veterinářka – přijde jako arbitr vyřknout soud nad včelaři se zničujícími poselstvími o včelím moru. Nejprokreslenější postavou je předseda spolku, který vše ovládá, pokouší se svést mladou Kláru. Ovšem nakonec se mu hrouť svět jak jeho vlastního mužství, trubci holt stárnou, tak včelařský, když musí na základě „rozsudku“ veterinářky své včelstvo spálit... A je logické v principálském systému, že právě předsedu hraje autor hry a režisér inscenace.

Silou inscenace je i jednoduchost její scénografie – jednotlivá prostředí jsou utvářena přeskupováním nástavců včelích úlů. Slouží jako stoly na schůzi, v restauraci – až se pak stanou i tím, čím skutečně jsou, úlem. Ovšem práce s nimi v přestavbách by se snad dala ještě trochu zjednodušit a zrychlit, popřípadě více divákům zveřejnit. Co jim však pomáhá, je hudební – zvuková složka (Let čmeláka): slyšíme zvuk včel, chvílemi klidných, chvílemi rojících se – v proměně dle toho, jestli je mezi včelaři zrovna klid nebo se rojí.

Závěrem lze již pouze konstatovat, že Úlu zkrátka není mnoho co vytknout. A z mého pohledu se jedná o výjimečný počín v oblasti amatérského činoherního divadla, možná nejen letošní sezóny.

Zdeněk Janáří

věcmi, které zaštiťujeme některými našimi sekce-mi, které jsou dramaturgicky svobodnější. V rámci toho zpracováváme nikološuhajský mýtus. Děláme to už asi rok, a pořád to nebere konce. Ale letos 16. 8. je stoleté výročí od zabití Nikoly Šuhaje, tak bychom to chtěli co nejdříve dokončit.

jas

Pověz mi, zrcadlo

Všichni mi říkali, že je to z ranku Havelkova Společenstva vlastníků, ale podle mě je to blízké spíš Formanově Hoří má panenka. Anebo ještě spíš Papouškovým Homolkovým. Není tam zobrazena blbost světa či naší společnosti jako u Havelky, ale zkrátka jen blbost ryze česká, českých zahrádkářů. Jak říká Šmejkal v Našich furiantech: Mně je všechno jedno, ať je ponocným Petr nebo Pavel, jen když mi dá dobrý pozor na mé včeličky, aby mi je zlodějové v noci nevyhloupali!

Vladimír

Všichni byli k sežrán. Spolkla jsem to i s navijákem.

Adéla

Pár dobreh hereckejch výkonů, hezká herečka s nádhernýma nohama, ale jinak mi to přišlo takový ušmudlaný, bez dravju a břitů. Zvlášť přestavby vše zbytečně zdržovaly.

Petr

Je to o nás, teď a tady, a to je v divadle vždycky dobrý. Navíc to bylo chytrý a sebeironický, na nic velkého si to nehrálo.

Josef

Mně se líbilo, že se nakonec všichni dohodli. A že bude miminko.

Kateřinka

Ale jeden umřel, to sis nevšimla?

Petřík

Mně se líbila ta dohra, kdy po představení prodávali med.

Jana

Autorské ohlédnutí

Adéla jako náhradnice za Sněhurku

Rozhovor s režisérem Luděkem Horkým

Vybral sis Adélu proto, že jsi milovník filmu a chtěl mu vzdát poctu, nebo třeba proto, že ti to přišlo jako dobrý dramatický materiál?

Nabízíš mi celou řadu odpovědí, které by se rády slyšely, ale pravda je úplně jiná. Náš soubor je celkem početný, Radar jako takový má od dětí až po dospělé 280 členů a skupina Hroboso má standardně 25-30 členů. V posledních letech jsme dělali dvojáky malých inscenací pro 7-8 členů. Poslední taková dvojice byl Zlatý drak a Ostře sledované vlaky. Obě inscenace vyžadovaly značný emoční vklad od herců. Řekli jsme si, že je na čase udělat celosouborovku a že uděláme odklon k nadsázce a hravosti a všichni se divadelně vyřádí. S pomocí Honzy Šotkovského jsme našli původní divadelní muzikál Sněhurka zpracovaný pro Městské divadlo v Brně. Od všech autorů jsme získali souhlas a pustili se do práce. Nikdy se nestalo, že bych nám něco šlo tak rychle od ruky jako Sněhurka. Když jsem si vše formálně potvrzoval přes agenturu s divadlem, zjistili jsme, že divadlo práva od autorů vykoupilo. A nám práva neposkytlo.

Aha, takže nastalo horečné hledání náhrady, ne?

Museli jsme rychle najít titul, který by parametry Sněhurky, například její hravost, nahradil. A bylo třeba najít takový text rychle, protože by to jinak bylo pro soubor demotivující. Klára Vajnerová, která v inscenaci hraje, mi dala tip na Adélu. Mě samotného by to nenapadlo, protože jsem to měl spojeno s tím bizarním provedením v pražském Divadle Broadway. Když jsem si hru přečetl a poslechl hudbu, pochopil jsem, že by to mohla být cesta. Film miluju, tuto adaptaci jsem neznal. To, že příběh patří mezi českou filmovou klasiku, která je mi hodně blízká, byl až krok dva. Potěšilo mě i to, že se jedná o muzikál a je tam přidána hodnota v hudbě.

Máš pořád obavy z reakce publika, které určitě bude srovnávat mezi filmem a vaší inscenací?

Já i dramaturgyně Jana Slouková, která na tom spolupracovala s námi, jsme si to uvědomovali. Většina herců obavu neměla. Je to generační, protože někteří, z těch nejmladších film nikdy neviděli.

Mám stejnou zkušenost, když jsem se o představení bavil s lidmi na Pikniku Volyně. Řada mladých přiznala, že film vůbec nezná.

To pro mě bylo šokující zjištění v souvislosti s přípravou inscenace. Pro generaci pode mnou to ani zdaleka není tak kultovní a ne každý ho zná.

Martin Rumler

Divadlo RADAR/Hroboso, Praha Adéla ještě nevečeřela

Adéla dlouho nevečeřela

Podruhé během pár dnů se na jevišti Jiráskova divadla setkáváme s inscenací materiálu spjatého s režisérem Oldřichem Lipským a jeho láskou k jakési groteskně pokroucené secesi. Ovšem zatímco libický Slaměný klobouk jen vycházel z téže předlohy jako Lipského film, Adéla ještě nevečeřela je přímou muzikálovou adaptací Brdečkova a Lipského stejnojmenného scénáře. Jejimi autory jsou libretista Radek Balaš a skladatel Ondřej Brousek. Inscenaci z roku 2008 v pražském Divadle Broadway jsem in situ neviděl, ale o pár let později jsem v Levných knihách narazil na cédéčko za pár šupů.

Protože mě muzikály zajímají (jakkoliv označit se vysloveně za muzikálového fanouška je v českém divadelním kontextu bohužel stále poněkud podezřelé), koupil jsem si ho, pustil – a dost se potěšil. Hudebně totiž pokládám Brouskovo dílo za dost mimořádné: přinejmenším na poměry pražských soukromých scén jde o velice ambiciózní kousek poučený na těch nejchytřejších vzorech, který se v trefných odkazech, počtách a parodiích odkazuje k široké škále klasických muzikálových děl. Pár konkrétních příkladů: trio metařů v první nádražní scéně je téměř citací fugy, kterou zpívá trojice vykutálených bookmakerů na samém začátku slavných Guys and Dolls Franka Loessera (1950), baronova milostná píseň pro Adélu výrazně pomrkává na „schodišťové“ melodie Jerryho Hermana, nejkonkrétněji na Mame (1966), a Květuščina píseň o lásce a naději si zase utahuje z karlosvobodovské a michalodavidovské linie pražských muzikálových produkcí.

Najdeme tu ale spoustu dalších odkazů a ozvuků například bernsteinovských, sondheimovských a kdoví jakých ještě. (V původních orchestrálních

aranžích je to samo sebou patrnější, ale klobouk dolů před Martinem Sedláčkem, kolik toho umí zahrát na pouhý klavír).

Potom jsem si v těchže Levných knihách za podobných pár šupů koupil pod vlivem tohoto zážitku i DVD se záznamem inscenace, kterou sám Balaš režíroval, a připadala mi upřímně řečeno (pravda: z docela mizerného záznamu, takže to není úplně fér posouzení) dost pitomá. Takže, když jsem se dozvěděl, že po tomto materiálu sáhli přátelé z Hroboso, zaradoval jsem se, že to třeba v jiném kontextu udělá větší parádu. A na pražské premiéře

loni v únoru jsem se zaradoval i nad výsledkem. Na hronovské repríze jsem se bohužel radoval o notný kus míň – a v následujících řádcích se pokusím

Recenze

pojmenovat jisté otazníky nad inscenací, ale i nad její předlohou, které mě při té příležitosti napadly.

Ústřední past, kterou Balaš-libretista přichystal režisérům včetně sebe sama, spočívá v tom, že se muzikál dost drží struktury a konkrétních situací filmového scénáře. Ten ovšem Lipský s Brdečkou připravovali tak, aby se mohli blýsknout možnostmi trikového filmu a bohaté výpravy plné nejrůznějších verneovsky starosvětských – dnes bychom řekli steampunkových – technických vychytávek. Inscenace si tak musí divadelními prostředky pomáhat občas i dost klopotně a zdlouhavě k něčemu, co ve filmu zabere pár vteřin a vyřeší dva tři šikovné střihy (naštěstí alespoň nedojde na finálovou honičku všemi možnými i nemožnými dopravními prostředky po pražských ulicích).

Souvisí to ale i s tím, že z narativního hlediska je film, abych tak řekl, lehce rozvrkočen: protože nám toho chce ze secesní Prahy i z rekvizitářského arzenálu ukázat tolik. Je plný úsečných scén, z nichž

leckteré slouží opravdu spíš efektu než příběhu, a leccos by se pro potřeby divadla dalo poněkud zjednodušit, aby nebylo potřeba tolik proměn prostředí a rychlých informativních dialogů, které přitom děj posunou jen trošičku. Upřímně řečeno si nejsem jistý, nakolik je tenhle materiál výhodnou divadelní předlohou. Rozhodně to vyžaduje hodně domýšlení a všelijakého kouzlení. V inscenaci Hrobese triky obstarává dílem projekce (někdy hodně povedená a nápaditá, ale občas překvapivě ilustrativní), dílem přiznaně zcizované efekty typu oken, jež – aby bylo z čeho skákat – drží girls postavám v cestě. Někdy to vychází bez problému, jindy (v mých očích třeba ve scéně s dynamitem) vede komplikovaná cesta k velice dietnímu výsledku, který působí spíš dojmem odškrtnutí povinně splněného dějového faktu než něčeho opravdu domyšleného a dopracovaného.

Na premiérovém přestavení však nebyl žádný problém si tyhle pochyby buď vůbec nepřipouštět, nebo je rychle zahnat: pokud si to neidealizují (ale jsem přesvědčený, že nikoliv), bylo to představení tak rytmicky vycizované a situačně pevné, že nebyl čas nějak moc přemýšlet. Zdá se mi, že se na Adéle (u takhle komplikovaného tvaru, premiérováno těsně před prvním příchodem pandemie, zcela logicky a pochopitelně) hodně podepsalo, že neměla čas se vyhrát a zafixovat. A hodně jí pomáhal domovský prostor, který zároveň signalizuje jistou změnu paradigmatu nezbytnou k tomu, abychom bez výhrad přijali muzikál v tomto pojetí a provedení. Tak jako samotná Brouskova hudba (a venkocem i část Balašových textů) zachází s muzikálem, jeho zvyklostmi a machou velice ironicky, zasazení

velkovýpravné inscenace do miniaturního holešovického prostoru, v němž se ve vrcholných scénách na malé scéně tísní nějakých sedmnáct tanečníků, tuto ironii ještě posiluje. V tu chvíli pak nemusí vůbec vadit, ba dokonce svého druhu devizou být to, co (jak jsem tak kuloárně vypočetl) některým divákům hronovských repríz přijatelně nepřipadalo – totiž že v Hrobese najdeme jak takové interpret, kteří nástrahami Brouskovy partitury a Packovy choreografie projdou bezmála s bravurou, tak takové, které v určitých chvílích jistí spíš šarm než bezpečné zvládnutí pěveckého a pohybového partu. Jednak je ta zjevná neproporčnost a nepatřičnost celé věci sama o sobě kouzelná, a navíc se energie velkého počtu lidí valí z takové blízkosti s takovou silou, že člověk opravdu nemá ani příležitost koukat, jestli mají dokonale synchronizované nožky. Tady je hrací prostor přece jen rozlehlejší, takže má člověk najednou odstup, který tomu moc nesvědčí (natož když sedí na balkoně, jak jsem si ověřil při svém prvním pokusu o navštívení hronovské reprízy). Některým méně technicky zdatným zpěvákům, myslím, také hodně ublížil fakt, že při hraní na jevišti zákonitě část intenzity zmizí ve chřtánu provažisti nebo v šálách.

Summa summarum: v únoru 2020, když měla čerstvě za sebou proces zkoušení, představovala inscenace Ludka Horkého kvalitu, jež se v amatérském hudebním divadle vídá zřídka. Domnívám se, že podobně jako jsme mnozí (na rozdíl od Pavla Skály a jeho kolegyně, ale o tom zase jindy) během lockdownu přibrali, i ona je nyní poněkud z formy. I tak má své nepopíratelné kouzlo a kvalitu. Doufejme, že se do té formy zase dostane – a my s ní.

Michal Zahálka

Záležitost stylu

Nevěřím příliš na národní vlastnosti. Je ale potřeba připustit, že v zábavném žánru existuje soustava kódů, které jsou pro tu kterou kulturu charakteristické. V české komediální kultuře je to rozhodně parodie. Nemůžeme přece hrát vážně za sebe to, co tak milujeme v jiných kulturách. Inteligentní český filmař nebude točit western amerického střihu, ale touhu vlastního publika po Divokém západě vyplní parodií, v níž se nic neapodobuje, ale všechno sedí: Limonádový Joe.

Nemůže v době, kdy k vyšetřování je příslušná jediná Veřejná bezpečnost psát detektivku s hrdinným soukromým detektivem, ale může zasadit český sen o hrdinném soukromém detektivovi do Prahy doznívajícího 19. století. Mimořádně nadaný a v řemesle zručný scénárista se zapsal do dějin českého filmu pod jménem (vlastním) Jiří Brdečka. Jeho jméno ve spojení se jménem režiséra Oldřicha Lipského a s celou plejádou vynikajících herců čteme v titulcích filmů, na něž se s potěšením dívají i generace, pro které většina tvůrců (včetně herců) jsou už mrtvými klasiky.

Recenze

Filmy Jiřího Brdečky a Oldřicha Lipského vytvořily skutečně hodnotu, o níž můžeme mluvit jako o českém komediálním stylu: je v něm směs navivně převzatého západního populáru, české gymnaziální recese, záliby ve vehiklech a vynálezech, odkazu výtvarné moderny a smyslu pro absurditu. Také se v nich pracuje s jazykem, a je to zejména jazyk literárního braku, respektive překladů západního literárního braku, v němž je obsažena i představa o tom, jak jazyk společností, o nichž nic nevíme, zní.

Převést scénář filmu Adéla ještě nevečeřela na jeviště znamená být si vědom stylu a v jevištní transformaci ho dodržet. To se Divadlu Radar – Hrobese podařilo. Hlavní herecká dvojice Nick Carter – komisař Ledvina dobře zvládá jazyk se všemi hříčkami, zvraty a zcizovacími efekty. Oba herci (Kryštof Mende a Ondřej Pečený) navíc na jevišti i svým zjevem a tělesným projevem vytvářejí s jistotou vystižené postavy, s nimiž je radost se komedií ubírat. Zasazení do vymyšlené minulosti (ale ne zase tak dávno) doby podtrhuje operetní úprava Radka Balaše, jistou „levnou se-

Pověz mi, zrcadlo

Je tam všechno, co znám z filmu, ale není to obyčejná kopie. To mě na tom moc baví. A masožravka je k sežrán.

Eva

Zábavný, milý, vtipný. Dar přítele Radaru

Martin

Milion nedokonalostí, ale tak milých a příjemných, že jim to člověk odpustí. Teď jdu na večeři.

Honza

Moc mě to nebavilo, přece jenom mám filmovou podobu moc zažitou. Asi to k nim není fér, ale co už.

Jana

Ta druhá půlka už mě tolik nebavila jako první. Možná jim došly síly, což je velká škoda. Jsou určitě šikovní.

Pavel

šitovost“ příběhu zase pouze klavírní doprovod a pěvecky nepřiliš náročné písně. Kombinace téměř filmových kostýmů a úplně jinak výtvarně stylizovaného rozřítí zadního horizontu zase upomíná na jistou surrealistickou zálibu v lido-vém žánru.

Všichni herci hrají, jak nejlépe dovedou, všichni zpívají (i když někteří o dost lépe než jiní) a tančí ve vstřícné, ale docela náročné choreografii a pohybovém aranžmá spolupracujícího Martina Packa. Člověk se baví tím, jak jim to jde a jak na to jdou chytře a ukázněně dodržují režisérem (Ludkem Horkým) stanovenou míru hereckého výrazu: díky kázni věc drží pohromadě a umožňuje publiku mít potěšení i z detailů. Do inscenace je vložena spousta práce všech složek a tenhle vklad se vyplatí a vrátí v podobě uznání publika, které je tím uznáno za partnera, který za to stojí. Adéla ještě nevečeřela je – a teď legrace stranou – náročné, na souhře celého ansámblu postavené divadelní dílo, kde bych si snad dovedla odpustit ansámblové finále, ale jinak mě na něm vlastně bavilo všechno.

Alena Zemančíková

Ring volný

Knihy, kam se podíváš

Nedosti na tom, že v Čapkárně jsou stále k rozebírání knihy vyřazené z místního divadelního archivu (a stále je tam pěkných pár pokladů, které bych si byl odvezl, kdyby to nebylo podmíněné pronajmutím dalšího bytu coby knihovny). Na schodech před divadlem jako již tradičně knihy z produkce **NIPOSu** prodává **Magda Mikešová**, kterou tam každé odpoledne až do pátku můžete navštívit – a letos si kromě nich můžete u Magdy pořídit i dvě knihy, jež nedávno vydalo pražské nakladatelství Akropolis.

Tou první jsou hry oblíbeného dramatika Davida Drábka z posledního desetiletí, sdružené ve svazku **Play Drábek** – najdete tam třeba známou Velkou mořskou vílu nebo oba díly skandálních Kanibalek či svojské přepisy dramatické klasiky (například Beaumarchaisovy Figarovy svatby či Šamberkova Jedenáctého přikázání).

Tou druhou je nová knížka autorky, s níž máme tu radost se denně potkávat. **Alena Zemančíková** napsala knižní ohlédnutí za pětadvaceti polistopadovými lety činoherního souboru pražského Národního divadla. A je to čtení zábavné, poučné a určené širokému okruhu čtenářů, nikoliv divadelním historikům. Jan Čísař o ní letos na jaře v Divadelních novinách psal jako o „úctyhodné a potřebné knize“. „Úctyhodná je pro cenný materiál – zejména kritiky a recenze –, který v ní Zemančíková shromáždila, a potřebná proto, že našemu pohledu na léta od roku 1989 takové souhrnné uvažování o divadle chybí. Terén, na němž se Zemančíková pohybuje, je obtížný, někdy až neschůdný, neboť Národní divadlo a zejména jeho činohra jsou samy o sobě problémem nadmíru složitým a události v době tak dramatické, jakou byla léta po listopadu, tuto složitost jenom zvětšovaly. Zemančíková ví dobře o přebohaté politicko-společenské pavučině, která vždycky spoluurčovala osudy Národního divadla. Nevyhýbá se jí, nabízí jí však zdrženlivě, decentně – byť ji její velké role nezbavuje.“

Jak už bylo řečeno, stánek Magdy Mikešové se vyplatí navštívit. Úplně všechny peníze ale neutratíte: z důvěryhodných zdrojů se mi doneslo, že do Hronova již zvolna míří Jan M. Heller ve voze plném knížek z **Nakladatelství AMU**. Na něj se můžete těšit od středy. Zkrátka: knihy, kam se podíváš.

zah

Abécédé, herec přede

Seminář A,B,C, Divadla

Se seminářem **Jaromíra Hrušky** je to trochu složitější. Je do jisté míry pokračovacím, ale není nutné, aby člověk absolvoval předchozí seminář. „Věřím, že to po roce dá něco i těm, kteří na předchozím byli. Protože po roce lidé zapomenou a nyní si to oživí,“ říká Jaromír Hruška.

V semináři má osm frekventantů od třinácti let do středního věku. „Je to tak akorát,“ komentuje počet.

A pustí se do nich zhurta.

Na semináři zpracovávají text Roberta Patricka **Kennedyho děti**. *Děj celé hry*

se odehrává v americkém baru na konci 60. let. Zde se schází dost zvláštní osobnosti - herec, který sní o opravdové kariéře broadwayské hvězdy, voják, který poznal na vlastní kůži hrůzy války a je přesvědčen, že rozluštil tajemství života a smrti, dívka hippies, která hledala pravdu v demonstracích proti veškerému sociálnímu systému a nalezla "vženi" v alkoholu a drogách, žena-reportérka, která se zhlédla v prezidentovi USA Johnu Kennedym a jeho manželce Jackie, a herečka, která toužila stát se sexuální modlou, jakou byla Marilyn Monroe, píše se o hře v anotaci.

„Zvolili jsme princip, že budeme pracovat na konkrétním textu a budeme se snažit vytvo-

řit kompaktní celek,“ vysvětluje Jaromír s tím, že na základě toho se dá pochopit a naučit řemeslo a poznat metody práce, které vedou k nějakému cíli. „Text je složen z monologů postav,“ popisuje Hruška. „Každá z nich se vyrovnává s dobou po atentátu na JFK. Je to pěkná herecká práce, na které se dá hodně naučit, osvětlit. Může to být pro seminaristy přínosné.“

Seminář se jmenuje **A, B, C, Divadla – ABCE-Da Divadla** a jeho cílovou skupinou jsou nejen

začátečníci, ale i pokročilí herci, režiséři či dramaturgové, kteří si chtějí osvojit či znovu připomenout, co

tvorí základy divadla. Letos Jaromír zvolil akcent na hereckou složku a na práci na dramatické postavě. „Situace, Postava, Asociace, Konflikt, Motiv, Emoce, Gag, Žánr – to jsou pojmy, kterými se budeme znovu zabývat ve vztahu k herectví a práci s hercem jako nepostradatelnou složkou divadelní inscenace,“ anonoval režisér z Českého Krumlova obsah své dílny. „Věřím, že po absolvování semináře by mělo být jejich herectví opět o poznání svobodnější a práce s herci efektivnější.“

Zda a jak se to povede, možná budou moci poznat i lidé z venku. „Ambicí je alespoň něco dotáhnout k tradiční předváděčce. Ale uvidíme, zda se to povede a vyjde to,“ říká Jaromír.

Martin Rumler

Co se děje v seminářích

Denně tolik pozdravů slunci, kolik vám je let

Seminář NC jako Nový cirkus

Členové novocirkusové skupiny Chůďadlo se na letošním Jiráskově Hronově, kde jsou letos poprvé, prakticky nezastaví. Jako mistři akrobacie, chůďaření a pouličního umění vůbec, jsou využíváni jako atrakce na nalákání diváků v ulicích Hronova. Účastníci se zahájení také slavnostně uzavrou letošní JH v průvodu. A mezitím tím jakoby mimochodem každodenně „moří“ skupinu nadšených frekventantů (či spíše frekventantek) semináře Nový cirkus. Jestliže jsou na JH semináře, kde si dovednosti především vyse-

díte, toto je opačný případ. Doby je každodenně využito k stoprocentní fyzické aktivitě. Takové, která pro mě – jejímž vrcholným výkonem byla na střední škole hvězda a výmysl s pomocí - doslova přesahuje lidské možnosti. Zdá se ovšem, že nadšení a zapálenost účastníků/účastnic pro věc je velmi dobře nastavena: už třetí den předvádějí skutečně kousky nevidané. I když, jak jsem se dozvěděla, většina z nich nemá vůbec žádný předchozí trénink. A tak společně s fotografem

Co se děje v seminářích

přihlížíme nejen dokonalé tělesné exhibici Maliny Procházkové, která předvádí „zvadlý list“, což po ní vzápětí opakují tu s většími, tu s menšími úspěchy i další. Pak – snad i trochu z hecu pro objektiv fotografa – se rozhodnou vystavět pyramidu (4-3-2-1). Ano, to je ten famózní útvar, kde postupně šplhají nahoru po zádech klečících jednotlivé „vrstvy“ artisticky zdatných účastnic/účastníků. Těžko říci, kdo to má nejhorší – zda ta, která se vyšplhá nejvýše, na okamžik se vztyčí a mává, nebo ty/ti dole, jejichž záda trpí.

Zatímco Vítek ochotně propůjčuje své tělo jako základ pro realizaci jednotlivých artistických prvků, slovo si nejčastěji bere Malina. Pomáhá a radí – a když si o něco později povídám se seminaristkami, ujišťují mě, že díky lektorům se cítí i v těchto krkolomných cvičích bezpečně. A tak jen chvíli se zatajeným dechem z dálky pozoruju, jak se daří vytvářet z těl pozoruhodné konstrukce. Prakticky nikdo nepadá (!), zkrátka to funguje. Sem tam ke mně zalétně slovo „centrum“ (tedy těžiště, kouzelné slovo, od kterého se vyvíjí stabilita těla v různých pozicích). Malina také mluví o tom, jak je potřeba, aby se při párové akrobacii partneři sladili, a přiznává, že některé prvky se jí dělají snadněji se stejně velkým Lukášem, a jiné naopak s vysokým Vítkem. A dojde i na předvedení prvků z jógy. Panečku, takhle rychle jsem provedení Pozdravu slunci nikdy neviděla. Ostatně, Procházkovi ho doporučují každému hned po ránu k rozehrátí a rozhýbání celého těla. Na závěr mě úplně dostane informace, že Pozdrav slunci by měl pro své zdraví dělat každý tolikrát, kolik je mu let. Fotograf Ivo Mičkal podotýká: To bychom nedělali celý den nic jiného... S tím nezbývá, než souhlasit. A tak se raději po špičkách vytratíme, a necháme šikovné artistry v klidu pracovat.

Jana Soprová

Ring volný

Co všechno nevíte o sourozencích Čapkových

Ačkoli se **Hasan Zahirovič** narodil v Bosně a Hercegovině a původní profesí je herec, patří dnes k skutečně erudovaným znalcům života i díla sourozenců Heleny, Josefa a Karla Čapkových. S Helenou ho ostatně pojí i datum narození 28. ledna, jen o 89 let později. V Hronově je dobře znám, pro zdejší město připravil řadu přednášek i procházek po stopách (nejen) rodiny Čapků.

Pondělní vycházka nazvaná **Hronovské (nejen) čapkování**, které se zúčastnilo přes tři desítky zájemců, převážně mimohronovských, vedla od Knihovny E. Hostovského přes starý a nový hřbitov až ke mlýnu, který patřil Karlu Novotnému, dědečku sourozenců Čapkových. U jeho hrobu na starém hřbitově za kostelem Všechny svatých začalo poutavé vyprávění jak o rodině Čapkových, o nichž zná Hasan Zahirovič spoustu i méně známých detailů, tak i o dalších slavných hronovských rodácích Aloisi Jiráskovi, Egonu Hostovském i architektu Jiráskova divadla Jindřichu Freiwalldovi. Během dvou hodin jsme se dozvěděli tolik zajímavých faktů i souvislostí, že nám z nich šla hlava kolem. A to jsme zdaleka neprošli všechna pamětní místa, která by si to zasloužila. Kromě Hasana Zahiroviče se o naše vzdělání postarali i další odborníci a znalci z Hronova i Náchoda. Nezbývá než poděkovat a pozvat na dnešní přednášku Hasana Zahiroviče **Umělý člověk bratří Čapků aneb Co ještě nevíme o R.U.R.**, která se koná od 17 hodin v Knihovně E. Hostovského k letošnímu stému výročí premiéry R.U.R. (rh)

Hasan Zahirovič, foto: R. Hrdinová

Jak se vám spí?

Hokejové šatny

Je až neuvěřitelné, kolika způsoby lze na Jiráskově Hronovu přechkat noc. Vedle pochybných způsobů, ke kterým patří celodenní a celonoční bdění nebo příkop u silnice zapříčiněný vínem, existuje řada míst, kde se lidé obcerstvějí tolik potřebným a ještě více zanedbávaným spánkem.

Spát v hokejové šatně se kromě hokejistů slavicích postup do vyšší soutěže hned tak někomu nepodaří. Návštěvníkům Jiráskova Hronova se tento zážitek může zhmotnit v okamžiku, kdy si včas objednájí právě toto místo pro svoji každodenní reinkarnaci.

Jeden z ubytovaných říká: „Spíme na železných postelích s matracemi ve vlastním spacáku. K dispozici máme sprchy, takže pokud jde o hygienu, je všechno v naprostém pořádku. Pokud bych srovnával s jinými typy ubytování, tak například se školou je to srovnatelné, ale sprchy jsou blíž, hned vedle ubikace. Pokud bych pátral po tom, co mi na ubytování vadí, zřejmě bych objevil jen sem tam vrzající postele. Vyhovuje mi, že nemusím nikam dojíždět taxíkem ani příliš daleko chodit. Vzhledem k tomu, že platíme 150 Kč za noc, jde o ubytování více než dobré.“

Honza Švácha

Jde o naladění a přijetí principu loutkového divadla

Seminář L-A-M jako Loutka – Animace – Manipulace

Sedíte ve třídě, přijdou čtyři herci a vy najednou zíráte jako mladý býček na čerstvě natřená vrata na to, jak z osmi končetin vzniká živoucí bytost. Začíná se pohybovat, hrát situace, komunikovat s okolím a rázem jste součástí příběhu, který jako zázrakem vznikl před vašimi očima. To byl první dojem z výuky semináře **L-A-M**.

„Původně jsem chtěl, aby v názvu semináře vůbec nebylo slovo loutka. Slovo loutka lidi často odrazuje. U nás v Čechách se má za to, že loutkové divadlo se rovná divadlu pro děti. Většina lidí si představí Spejbla a Hurvínka nebo Kašpárka a Draka. Historicky nebylo loutkové divadlo rozhodně určené dětem. Loutka není jenom o nitích, vahadlech, Spejblech a Hurvínkách. Loutka je způsob myšlení,“ říká lektor **Josef Chozé Jelínek**.

Vysvětluje, že se rozhodl přistoupit k semináři nekonvenčně. Konvenční způsob podle něj znamená, pracovat v průběhu času s většinou typů loutek od marionet po maňásky. Nebo používat nejrůznější materiály a vytvářet z nich loutky. Jeho představa vychází z toho, že loutkáři můžeme být všichni. „Vždyť už jsme všichni loutkáři byli. Jako děti jsme si přece hráli. Všichni jsme vodili panáčka anebo špalek a dělali, že je to někdo jiný. Na mém semináři se budu snažit právě tohle v seminaristech probudit. Nejde nám tudíž o to, perfektně se naučit vodit marionetu nebo maňásky, ale začít loutkářsky smýšlet. První den jsem nedal frekventantům do ruky jediný předmět. Všechno museli vytvářet ze sebe. Jako loutkáři máme jednu

výchozí loutku, a tou je naše tělo, především naše ruce. Právě ty musíme perfektně ovládnout, pokud budeme chtít dělat loutkové divadlo.“

A co dál? V pondělí Chozé uzavřel ruční epopej a slíbil, že na řadu přijdou nějaké loutky. „Za chvíli vezmeme do ruky plyšáky a začneme je vodit. Je to jedna z nejlepších loutek – typ Manekýn. Paňák bez jakýchkoliv vodících prvků, kterého vodíme rukama. A každý ho má doma. Opět se tím vracíme k dětským hrám – ale jsme dospělí, takže můžeme uvažovat za hranicemi, a mantinely vlastní psychiky si rozšiřovat víc a víc. Můžeme například s plyšáky dělat prasárny a nikdo nás za to nesprdné,“ je si jistý lektor.

Co se děje v seminářích

Je nadšený z toho, jak jsou seminaristi šikovní. A jak se to projevuje? „Člověk si připraví práci na dva dny a seminaristé ji zvládnou za jeden. Má připravená nějaká cvičení na pochopení určitého principu a vůbec je nepotřebuje.“

„Frekventanti našeho semináře na to přijdou sami a hned.“ Na Jiráskově Hronovu má lektor velkou výhodu v tom, že jeho studenti se na výuku těší. V běžném životě učím dramatickou výchovu na Západočeské univerzitě studenty, kteří mají jeden semestr práce s předmětem a loutkou, vše mají zhuštěné do víkendového workshopu. Moc je to nebaví a chtějí to mít rychle za sebou. Myslí si, že bude přednáška o loutkách a budou vodit určité typy loutek. Pak vždycky koukají, co všechno děláme. Od počátku se k předmětu staví více či méně negativně. Tady na Hronově jsou všichni dobrovolně a s nějakým zájmem. A to je výborná výchozí pozice pro všechny lektory.“

Honza Švácha

Jiráskův Hronov jako vzdělávací instituce / 1. část

Jiráskův Hronov (JH) je takřka od svých prvních ročníků nejen přehlídkou inscenací, ale také vzdělávací institucí. Do roku 1948 se o vzdělávání divadelních ochotníků starala Ústřední matice divadelních ochotníků československých (ÚMDOČ), která byla až do té doby hlavním organizátorem přehlídky. Na půdě Jiráskových Hronovů organizovala tzv. Vyšší divadelní školu, ale také přednáškovou činnost či další formy vzdělávání. V roce 1948 se na 18. JH poprvé konaly veřejné diskuse k inscenacím vedené prof. A. M. Brousem. Následný 19. ročník se již uskutečnil pod vedením pražského Ústředí lidové tvořivosti. V programu se poprvé objevily divadelní soubory druhově různorodé, ba i kolektivy z jiných oborů zájmové umělecké tvořivosti. Tato proměna se promítla i do vzdělávací části. Přehlídka trvala 16 dnů a spolu s ní šestnáctidenní Ústřední škola lidové tvořivosti s padesáti posluchači.

Mohutný vzdělávací program zaznamenal 29. JH v roce 1959. ROH uspořádalo v rámci přehlídky v Náchodě kurs pro režiséry (60–70 frekventantů, jimž byla mj. hrazena ušlá mzda), Ústřední dům lidové tvořivosti pořádal týdenní soustředění pro účastníky dálkového školení režie a dramaturgie.

Uskutečnil se i seminář pro vedoucí estrádních skupin, beseda o spolupráci profesionálních umělců s ochotníky a beseda o otázkách divadla pro děti a mládež. Na rozdíl od minulých let byly realizovány diskuse k představením formou menších kroužků podle krajů. Tato forma se velice osvědčila. Vedle diskusí v kroužcích byly organizovány i tzv. plenární diskuse. Na závěr JH byla připravena velká celostátní konference o dramaturgických

Vzpomínání

problémech ochotnických divadel. Tento model „Hronovské školy ochotnických divadelníků“, jehož zárodky spadají do roku 1956, byl v zásadě zachován až do roku 1962.

V období let 1963–1971 je na JH zřejmý odklon od systematických forem vzdělávání, ať už celistvého či disciplinárního charakteru. Až na výjimky se vzdělávací část upínala k reflexi přehlídkových představení.

Až 42. JH v roce 1972 se stal jistým mezníkem v tom, že byl koncipován jako dílna amatérského divadla, že uvedl v praxi vzdělávací model, který

se ukázal být pro dimenzi hronovské přehlídky optimální, a to v nejrůznějších ohledech. Jedním z těch nejpodstatnějších byla příležitost mladé generace amatérských divadelníků aktivně se zúčastňovat hronovského festivalu v pracovním zapojení v kolektivu vrstevníků a dobírat se potřebných divadelních znalostí a dovedností systematicky pod odborným vedením. Tato možnost systematického vzdělávání byla dána mj. tím, že napřesrok lze buď bezprostředně navázat, nebo pokračovat v získávání poznatků a schopností v další disciplíně, respektive u jiného lektora. Hlavním zprostředkujícím článkem se stal v roce 1972 Klub mladých divadelníků. Součástí vzdělávacího modelu byly diskusní kluby k jednotlivým inscenacím, vedené odborníky, hodnocení inscenací odbornou porotou zprostředkovávaná na stránkách přehlídkového zpravodaje a navíc doplňující vzdělávací akce (přednášky, besedy, tematické semináře, volné tribuny atp.). Takto pojatý model prokázal svou životnost natolik, že s drobnými modifikacemi sloužil kultivaci amatérského divadla na JH po celé období let 1972–1990 a v podstatě slouží dodnes.

Milan Strotzer

Charakteristika je vše

Vnímal som ho najprv ako čitateľ skvelého časopisu Divadlo a Divadelných novín, spolu s jeho kolegami vynikajúcej generácie kritikov a teatrologov (M. Lukeš, L. Suchařípa, J. Vostrý, A. Urbanová, J. Patočková a i.). Na viacerých seminároch a festivaloch, na ktorých sa viedli zápalisté diskusie – tie boli pre mňa ako v šesťdesiatych rokoch mladého kritika neobyčajne inšpirujúce. Osobne

Jan Čísař je s námi

sme sa zblížili na Jiráskových Hronovoch, kde sme sa stretávali v porote a na seminároch. Dokonca istý čas sme tvorili tandem, ktorý mal v triede vždy natriekané až tak, že nás po čase oddelili, aby aj iní mali dostatok poslucháčov. Mal vždy vyhranený názor, ale dokázal iný názor tolerovať. Vždy svoje hodnotenia (prechádzajúc sa po triede) opieral o hlboké znalosti histórie umenia, o svoju schopnosť vidieť veci v kontextoch. Nazdávam sa, že bol oddaným vyznávačom Goetheho výroku, že klasifikácia nie je nič, charakteristika je všetko.

A ešte čosi – na rozhraní päťdesiatych a šesťdesiatych rokov pobudol nejaký čas v Bratislave ako vedecký aspirant s poslaním bližšie nastudovať dejiny slovenského divadla. Potom niekoľko rokov túto tému aj v Prahe prednášal, kým v študijných programoch nezanikla. Vyplynula z toho jeho väčšia citlivosť i schopnosť vnímať divadlo bratského národa.

Bolo mi ctou, že som mohol s ním spolupracovať, ľudsky sa zblížiť. Chvilu s Janom Čísařom boli vždy príjemné a poučné. Čas nezastavíš, ale aj tak bude mne, ako aj mnohým, chýbať. Výrazná stopa však nezanikne ani jeho odchodom.

Vladimír Štefko

(slovenský kultúrny publicista, divadelní kritik, teatrolog a historik, Častý návštevník a diskutér Jiráskova Hronova)

Uvidíme, uslyšíme...

Úterý 3. 8. 2021

Hlavní program

14.15 a 17.15 Sál Josefa Čapka 120' (P)

Divadlo poPUD, Brno

Na troskách civilizace

16.00 a 20.30 Jiráskovo divadlo 90'

Divadlo Na zábradlí, Praha

Hamleti – inspirativní program

15.15 a 17.45 a 20.15 Myšárna 40'

Brambůrky, Most

Cvičme v rytme

Doprovodný program

9.00–12.00 před rodným domkem A. Jiráska
Přijďte si vyzkoušet, jak se obraz tvoří.

Dílnička navazuje na výstavu Jakuba Truhláře:
Šablony, příběh obrazu vrstva za vrstvou

10.00–15.00 Knihovna E. Hostovského

Od papírového táčku k divadelní masce

Tvořivá dílnička pro děti (a jejich rodiče)

13.00–14.00 náměstí Čs. Armády

Festivalové minuty

15.00–15.45 park A. Jiráska – velká stage

Dloušičky Divadlo 100 opic, Praha

16.00–16.40 park A. Jiráska – malá stage

O třech prasátkách Divadlo Milana Štastného

17.00–18.00 Knihovna E. Hostovského

Mgr. Hasan Zahirović

Umělý člověk bratří Čapků

anebo Co ještě nevíme o R.U.R.

17.45–18.45 a 19.15–20.15 nám. Čs. armády

SLAM POETRY

19.00–19.30 park A. Jiráska – malá stage

Matěj Výborný, MOST Kolem a kolem

17.30–18.30 park A. Jiráska – velká stage

WAROVÁNÍ! – koncert

19.30–20.30 park A. Jiráska – velká stage

Laura a její tygři koncert

21.00–21.35 park A. Jiráska – malá stage

Saframorte! Divadlo 100 opic

22.00–23.00 park A. Jiráska – velká stage

Heebie Jeebies koncert

23.30–01.00 park A. Jiráska – malá stage

Drak Divadlo KoMa, Praha

Zpravodaj

91. Jiráskova Hronova 2021

Vydává organizační štáb.

Redakce: Jana Soprová (šéfredaktorka),

Jitka Šotkovská, Martin Rumler, Jan Švácha,

Vladimír Hulec, Michal Zahálka (redaktoři),

spolupracovnice redakce Veronika Matúšová,

Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom).

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.info>

E-mail: jasop@centrum.cz

Putování po hronovském kraji

Redakce Zpravodaje mě letos požádala o osm turistických výletů do okolí Hronova. O mně se totiž ví, že jsem kromě divadla též milovníkem pěšího máchovského putování po kraji, k němuž mě za ta léta, co jezdím na Jiráskův Hronov, poutá velká láska. Je to kraj zá-
dumčivý, hlubokých lesů, stolových hor, skalnatých zákoutí, zázračných studánek, po němž je rozeseto mnoho skromných i okázalých skvostů barokní architektury. A také kraj prostoupený literárním odkazem minulosti. Stojí za to se po něm porozhlédnout a objevit jeho krásu.

Radmila Hrdinová

Trocha poezie...

Koncert

Nevěřil jsem, ale žije

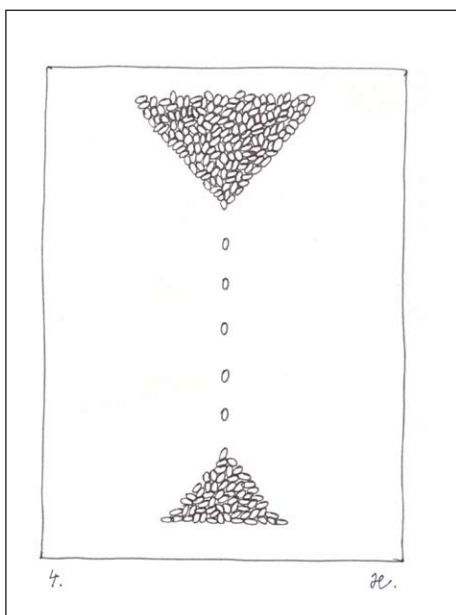
Ztělesněná poezie

V kůži, v lesku, v blondu

Tož já zase dondu.

Jan Duchek

Jiráskův Hronov Den čtvrtý

Kresba: Hana Voříšková

Putování čtvrté: Ostaš Českých bratří

I toto putování začneme v Polici nad Metují. Povede nás na stolovou horu se dvěma skalními labirynty. Je tu stejně krásně jako v Adršpachu, ale méně turistů, takže si skály víc užijete. Z polického náměstí jděte po zelené značce k Panské kovárně a pěšinou v lukách až k lyžařskému vleku a bývalé bukovické pile. Odtud strmou lesní pěšinou, minete sousoší Krista na Olivetské hoře a dojdete až do osady Ostaš. Odsud už je to kousek k rozcestníku na kraji lesa, kde si zvolíte, který okruh skalním labiryntem absolvujete. Horní, modře značený, vás zavede až na vrchol Ostaše 700 m.), dolní, zelený, do Sluje Českých bratří. Podle pověsti zde evangelíci pronásledovaní broumovskou katolickou vrchností konali tajné bohoslužby. Zelená značka vede až ke Kočičímu hradu. Stejnou cestou se pak vrátíte zpět k rozcestníku u osady Ostaš a přes Žďár nad Metují zpět do Police. Poznali jste jedno z nejkrásnějších míst broumovského regionu.

Ostaš Českých bratří

Chodte dřívě!

Současná situace, kdy se u vstupu do sálu kontrolují nejen vstupenky, ale i potvrzení o testu či očkování, vyžaduje, abyste chodili dřívě. Tím ulehčíte situaci těm, kteří to kolikrát nevině schytají za to, že dělají svou práci. Extrémní jsou ovšem případy (zaznamenané už v prvních dnech na JH), kdy divák, přicházející do divadla po začátku se nejen dožaduje vpuštění, ale ještě uvaděčům vynadá: Nemáte tady ceduli! Rozumí se jaksí samo sebou, že do divadla (stejně jako do školy) bychom měli chodit včas. Tolerance uvaděčů na JH je velká, ale čeho je moc... to se ve stížnosti donese do nejvyšších organizačních míst a pak je třeba takového zdviženého karatelského prstu.

P.S. Mimochodem, ta cedule, varující, že pozdě přichází nebudou do hlediště vpuštění, tam je.

red

**Co v srdci nosíme, o to se bo-
jíme.**

A. Jirásek